

נקיון קניין

וכן אמרו בספר הזוהר פרשנה ויקהיל (ז' רה), ז"ל:
ומאן דاشתדל במלחין אהרנן ובמלחין דעלמא, דא
אייה בר נש דקה מוחלט שבתא, לית ליה חולקה
בעמא דישראל, ותרין מלאכין ממון על דא ביומה
דשבתא, ואנין שוו ידייהון על רישייה, ואמרי' ז'י
לפליא דלית ליה חולקה בעקביה, ועל דא בעי'
לאשתדלא בצלותא ובשרוין ובתוישבון דמאיריהון,
ולאשתדלא באוריותא, עכ'ל.

כל מה שאפשר על פי הלהנה.
(nymoki, אורחה חיים - סימן קלא סק"ב)

תכלית כל העליות
עלית העולמות בתפלת מנהה של שבת, היא
תכלית כל העליות.
(שער הכוונות - דרוש קידוש ליל שבת דרosh א')

בזמן מנהה דשבת נגאל ב'

בעת רצון דמנהה של שבת. שבו הרוי הגאולה
ב' אמרן. (סידור הייעב'ץ - מנהה דשבת עמוד תחנה)

עת רצון שישראלי היה נגעין אז
ובשם רבינו נתן ב' מכך זצ'ל מצאתה: ומה
אומרים במנחת שבת ואני תפלה, בשבייל שצורה
אחרונה שלא נהיתה מעולם כמותה, תהיה בעקביו
החזק ט' חדשם, שנאמר (מيكا ה) 'לכן יתנס עד
עת يولדה לידי' (עי' זמא י), והיום האחרון תכבד
הצורה מכל שלפניהם, יום שבת יהה, וכל היום תהיה
הצורה עד עת המנהה, ואיזה היה ישראלי נגעין במנהה,
ומיד יבוא משיח ווישענו.

הה"ז (ישעה מס. ח) 'בעת רצון עניתך ובוים
ישועה עוזרתיך'. והינו דכתיב (שם ל ט') 'בשובה ונחת
תושעון', שבו תגלו. ותפלת המנהה קואה 'עת
רצון', שהרי אליו לא נגעña אלא בתפלת המנהה.
(שבלי הלקט - ענין שבת קנו)

קדושת זמן מנהה בשבת
בימא דשבתא כד מטה עידן דעתותא דמנהה,
רעוא דרעדין אשתחכח, ועתיקא קדישא גליה רצון
דיליה, וכל דינין מתקפין, ומשתכח רעותה וחדו
בכלא. (זה"ק ח'ב דף חה). ובתרגום: ביום השבת
כש מגיע שעת תפלה המנהה, רצון הרצונות נמצא,
ועתיקא קדישא מגלה הרצון שלו, וכל הדינין
נכנים, ונמצא רצון ושמה בכלל.

(זה"ק - ח'ב דף חה ע"ב)

בחול הוא זמן הדין - בשבת הוא עת רצון
הנה בימי החול בעת המנהה, הוא עת צרה, שכל
הדין מתגלין אז, אבל במנחת שבת נקרא עת
רצון, נזכר באדרא (ווטא דרכיה). ולכן אנו אומרים
פסוק ואני תפלה, להרות, כי ע"פ שזמנן המנהה
בימי החול הם דיניהם קשיים, אמנם עתה בשבת הוא
עת רצון, וחמים גםוראים.

(שער הכוונות - מנה"ש עמוד קא /
פע"ח - שער השבת פ"ב)

במנהה מתגללה מצח דעתיק
במנהה אין מוכסים הפונים בטלית. לרמזו כי אז
мотגלה מצח דעתיק, וגם אין מוגלים מצח שלונן.
(סידור הייעב'ץ - שם האורי"ל)

וכן אמרו בספר הזוהר פרשנה ויקהיל (ז' רה), ז"ל:
ומאן דاشתדל במלחין אהרנן ובמלחין דעלמא, דא
אייה בר נש דקה מוחלט שבתא, לית ליה חולקה
בעמא דישראל, ותרין מלאכין ממון על דא ביומה
דשבתא, ואנין שוו ידייהון על רישייה, ואמרי' ז'י
לפליא דלית ליה חולקה בעקביה, ועל דא בעי'
לאשתדלא בצלותא ובשרוין ובתוישבון דמאיריהון,
ולאשתדלא באוריותא, עכ'ל.

הולכים לטיל ויבוא גם השטן בתוכם
הבטלה מביאה לידי זימה, ובפרט ביום
הקדושים שבתות יו"ט וכדומה, אוכלים ושותים
ושמחים בשמחת בתנים המלאה לה, והולכים לטיל
בשוקים וברחובות, בהרים וגום בתולות, ויבוא גם
השטן בתוכם, כאשר ההזרתי אתכם כבר, והוכרז
אםש בבית הכנסת, לכל ישמע עוד כן ממשום איש
הישראל, וענו יענשו הוא ומוחיקיו, שבו איש
תחתיו אל יצא איש מקומו ביום השבת.

וכי לא די לנו צרה בשעתה, להיות נע ונוד כל
ימי השבע בין שנאינו, לבקש לנו לחם מעט
ואגורת כסף אחת, כי אם גם ביום שב"ק לא תמצא
פנסנו מנוח מעט מעיפטה, לעין בחומש בלשון
אשכנזי או בשארו ספרים, או להעיר אונז לשלמו
ללימודים מלמדיהם, העל כל זאת לא יפקוד ה'
וימחר יוחיש עת פדיין.
(דשות חתום סופר - ח"ג עמוד עז)

ח"ז לבנות השבת בקריאת כתבי עת
שמעתי שעורויה נוראה, שמי' השבות
והמועדים, שנקבעו להיות ימי מקרא קודש,
ולהרבות בהם תורה ויראה, כדכתיב (שמטה כ. ח), זכו
את יום השבת לקדשו, נהפר בעזה"ד ע"ז שדבר
השtan, והנהג שככל עבר שב"ק וי"ט, מדפסים
אותם (ציטומן) ככל כפליים מימות החול וכו',
ומדפסים אותם בגלגולות של עבר שב"ק וערב וי"ט.
�רבה מאחבי' מבלים את כל יום השב"ק
בקראית ענינים אלה, אויל לאזנים שכך שומות וαι
לעינים שכך רואות מה שנעשה בעזה"ד, שמזהללים
כל כך בקדושת השבת והחגיג.

מרבים בפיירות ועד
רבה פירות ומגדים ומני ריח, כדי להשלים מנין
מאה ברכות.
(שי"ע - ס' רצ' ס' א')

בחוור אמורים שיר המעלות
אומרים פרקי אבות בקי'ז, ושיר המעלות בחורף,
כל מקום לפי מנהגו. (שי"ע - ס' רצ' ס' ב')

טעם להקדמת זמן תפלה מנהה
כתב הגאון רבי יהיאל מיכל שלעזינגר ע"ל:
ביהוינו בויען, שאלתי את פי' הדין הרוב הגadol
מוחור"ר יוסף בוימגארען זצ"ל, למה מותפללים מנהה
שבשת קודש כל קר במקודם. ענה לי, שכך נתקבל
מהאוון חתום סופר זצ"ל, בשם רבינו רבי נתן אדלער
זצ"ל, שזמן סוף שש שעות, קודם נקודת הזמן
שהחמה בתכילת האגהה וכו'.
(אזכורות הסופר - קובץ ח עמוד נז /
аш תמיד - עמוד תשנת הערה 2)

יש לשון ביום
ובעמק המלך מביא, שבשבת יש לשון ביום
(מגן אברהם - סימן ד סקט"ז)
טובה היא אל הצדיקים לשון
השינה ביום השבת היא טובה אל הצדיקים, כי
אין דבר רע שולט ביום שבת. ואין חשש שיפסיד
ואדרבה אפשר שירוייה ומשיך עמו איזה עיבור
נסחת צדיק, וכן נכן הדבר לשון ביום שבת אחר
האכילה. וכך היה נורג מורו [הארוי] הקדוש ז"ל,
ליישן ביום שבת אחר האכילה, שיעור ב' וג' שעות,
כי אדרבה זהו מכל עונג השבת.
(שער הכוונות - דף עד ע"ד)

מי יתן ויקי'מו שאר מנהגי הארץ"
יכתב ברבי יוסף, שכתו בשם הארץ", שהוא
יש' ב' או שלש שעות בשבת. וכתוב במוחיק ברכה,
שרבים מקרים מנהג הארץ", וכי יtan אם יקי'מו
שאר הנרגוטוי ואזהרותו, כי קודש המ

(שער תשובה - סימן רצ' סק"ב)
אף כי היא תענג אל הרבה בה
מכל מקום לא ייבה בו בשינה יותר מדי, שלא
יביאנו לידי ביטול תורה, שאפילו ת"ח שלומדים כל
השבוע, שמצויה שייתענגו ביותר, אין הபירוש שלו
כל היום בתענוגים, רק משכו יותר בתענג מושאר
בני אדם.
(משנה ברורה - ס' רצ' סק"ג)

אין ראוי להרבות בתענג
איתא בספק'ק, לפреш הנוטריקון של שב"ת
שinya בשבת תענג, דקא על לימוד התורה, ושיטה
הוא מלשון 'ושננתם', לימודי התורה, הוא התענג
הגadol ביותר ביום השבת.

ואיתא בדברי אליהו דפעם נשאל להגר"א ז"ל,
מדובר אינו מרבה לשון בשבת קודש, הלא איתא,
שנינה בשבת תענג. והשיב, דכיון שקרו תענג, אין
ראוי להרבות בו, כדוגמת חוקי הטבע, שבאכילת
מורקחת שעשויה לתענג, לא יכול אדם ממנה
הרבה, רק מלא כף קטנה, ה"ה לענין שנייה בשבת
(בדבי אליהו - בראש הספר)

למי השינה משובחת - לת"ח או לפועלים
מציאות עונג שבת גודלה עד מאד וכו', ובירושלמי
(שבת פט"ז ה"ג) אמרו במה מענגו, מרו אמר בשינה,
ומר אמר בתלמוד תורה. ופירשו בה רבו, שא תלמיד
כאן בבעל הבית. ולא פלייג, כאן אמר בשינה
בתלמוד תורה, ובבעל הבית בשינה.

ואני אומר היפוך הדברים, שהתלמיד ששהנו כל
השבוע, מקרים בשבת עונג שנייה, שלא יהא שכלל
לזאה יותר מדי, שודאי שהוא תורה לו הרבה, ולזה
מכבדו בשינה. אבל בעל הבית, שמתעסק כל ימות
החול בעסקיו במסאו ובמונו, ודאי שראי לא
להתעסק כמעט בשבת בתלמוד תורה דורך עונג.
והוא שראייתי שם (בירושלמי), לא נתנו ימים טובים
ושברות, אלא לעסוק בתורה, ע"י שהוא מטריה
בחול ואין לו פנאי, נתנו לו ימים טובים ושבתו
לעסוק בהם בדברי תורה.
(חדושי המאייר - שבת קי"ה)

א. שינת צהרים בשבת של הארי הקדוש

ומעשה שהיה יישן מורי [האר"י הקדוש] זיל ביום השבת שני צהרים, ונכנס רבי אברם הלווי, ומוצא שהיה יישן ב' או ג' שעות, והוא אומר, כי השינה מכלל עונג שבת, ומוצא שהיה מרוחש בשפטוי. בין כך ובין כך נתעורר הרב. אמר לו, ימחול אドוני שהקצתית אותו משינתו. אמר לו, ומה היה אדוני מרוחש בשפטוי. אמר לו, חיך שיעתקתי עכשו בישיבה של מעלה, בפרשיות בלבד ובלעם, דברים נפלאים. ואמר לו, יאמר לך מעתה לי, מהני מייליתא. אמר לו, חיך, אם היינו דורש שמות ננים רצופים יומם ולילה, מה שמשמעותו עתה, אני יכול להשלים.

(פרי עץ חיים - שער קראש של המטה פ"א עמוד סכ)

ב. שינה בשבת תעוגת אפילו תונמה קדרה

ביום שב"ק אחר סעודת שחרית, הי' רבינו הק' מצאנו עליה על יצועו לישן לכבוד שב"ק, והי' פושט מלבושים ומגעליו, אף' כשלא הי' עוד שותה לשון רך ה' מינוטן. ואח'כ' הי' מתעורר בקול רعش, ולבש עצמו ורץ לביהם"ד לתפלת המנוחה.

ג. שעודה מגוטן הספיקו לשינה ולהכנה לתפלה

שמעתי מפי קדשו של הרה"צ רבי אליעזר מקאמארנה בנו של הרה"צ רבי איזיק מקאמארנה, שאחר הסתלקות אבי הקדוש, נסע לק"ק צאנז לקבל פניהם הרה"ק, וכאשר בא לפני הרה"ק, עמד ונתן לו שלום, ואמר לו: 'מחותן, איר וויסט דאך אודאי, או איך בין געועען מיט איעיר טאטן זיל אובהים נאמנים'. ובשבת אחר הסעודה, אהז' אותה בידי ואמר: 'מחותן, קומט מיט מיר טרינקען איין גלעול בעיר'. ואז היה זיגעדר 3 קודם תפלה מנוחה, אך מה היה לי לעשות. והלכנו אל החדר שלו, המשמש לנו על השולחן אייזה צלחות עם העיר הטוב, שהוא חזק מאד כמו יין שוף, ואני לא שתייתי רך כחזי' הocus, אך הרה"ק שתה שני צלחות.

ושיערתתי בדעתני שמן הביר עית ששתה הרה"ק, יכול אדם להיות שכור. ואני ראייתי שהזמן קצר לתפלה המנוחה, ועוד היה צריך לי להזכיר עצמי לתפלה, ואמר הרה"ק: 'עתה אלך לישן לבבוד שבת', ואני הלכתי להזכיר עצמי קודם התפלה. והיה בערך 10 דקות מעת אשר עבשתי את הרה"ק, כאשר באתי אל ביהם"ד, שמעתי שהרה"ק כבר צועק, אשורי יושבי ביתך', והספיק לישן ולהזכיר את עצמו לתפלה, בעשרה מינוטן. (מוראה אש - עמוד מב אות טו)

ד.رمز ממשיא שאין ראוי לרבי לישן

באחת השבותות דפקו בדלתו של הגאון מטשעבן זצ"ל, כאשר פתח הגאון את הדלת, ראה שילך הוא הדופק. שאלו: מה רצונךبني, ענה הילד: רצוני שהרב יבחן אותי בלימודי. הבין הרב, שההורה שלחותו. הכנסו לביתו, וישב ובחן אותו. לאחר הבדיקה אמר אל הילד: בפעם הבא אל תבוא אליו בשעה כזו, כי זו שעת מנוחתי.

ביקש הילד סליחה, על שהפריע את הרב מנוחתו, והוסיף: לא עלתה עלי דעת, שהרב ישן בשב"ק מני או נהג הגאון לא לישון בשבת, כאמור, נראה שמן השמים שלחו את הילד זהה לעוררני, שאין הדבר ראוי לרבי לישן בשבת, [שמא ירצה אדם מישראל לשאול שאלה בהלכה].

(תפארות בניים - ח"א עמוד שלחן)

ה. היתכן לקרוא בשבת דברים אסורים

פעם אחת נודע להרה"ק רבי יהיאל מאיר מגסטינגן ז"ע, שבבעל בתים גומן גורין ביכלעד של איסור בשבת קודש. בעת עלותו ל תורה בהעלוי' של, הכה על השולחן, ואמר בנעימות ובמתון וביראה ובקדושה נדולה: 'איך בעט איבער די הייליג' תורה'. המלים האלה חזר ושנה, והי' נמשך עד לערך חז' שעה על המילים האלה, עוד הפעם ועוד, והשומעים קול הדברים האלה, יצאו כמעט נשמתן, שלא ה' יודעים על מה תסובב הדברים האלה.

ואמר: 'שמעתי, שיש בפה אנשים בעלי בתים שקוראים בשירי ומעשיות עגבבים רוח"ל, הכו"ת נתן לנו השבת קודש, שהוא אוצר סגולת, מטמוני יקר שאין נמצא בכל האומות, ולמה נבללה עת היקר הזאת בדברי הבעל, מוטב לומר אז תהילם וללמוד בקב הישר וכדומה, ואבטיח לכם שיהי' لكم פרנסה בריווח והצלחה גודלה'.

ו. תפלה מנוחה בשעה מאוחרת ביותר

הרה"ק מרכן העצוי חיים ז"ע, סiffer, כי בהיותו פעם בשינויו, הילך לפועל בשב"ק אחצ'ה, וכשנתעורר היה כבר חושך, וחשב שכבר איזיר תפלה מנוחה, וכבר אחרי הבדלה. וכשנכנס לביהם"ד, שמע שאומרים, שהרב עומד להיכנס לתפלה מנוחה.

הרה"ק משיניאו אמר, שמקובל מצדיקים, שיש עניין להתפלל מנוחה בשבת קודש, בשעה שאם אדם מישראל יעשה מלאכה, לא יהיה חילול שבת ודאי. וכן סiffer הגה"צ מנאסוי זצוק'ל, שבשיניאו הוא צרכין להAIR לתוכך ביהם"ד בנות מஅהורי החולון, כדי שיוכלו להתפלל מנוחה בשב"ק.

(רבינו הקדוש משיניאו - הוסיף והשלמות עמוד תשצ)